

opština
SOKOLAC

www.opstinasokolac.net

REPUBLIKA SRPSKA, OPŠTINA SOKOLAC

NAČELNIK

Adresa: Glasinačka bb, 71350 Sokolac
Bosna i Hercegovina, Republika Srpska
Telefon: Centrala: + 387 (0) 57 448-056
Mobilni: + 387 (0) 65 583-017
Faks: + 387 (0) 57 448-056

**Plan rada Opštine Sokolac na pružanju podrške
investitorima**
2016. godina

Sokolac, februar 2016. godine

Sadržaj

Uvod	3
1. Identifikacija investicionih mogućnosti, lokacija za investiranje i investicionih projekata.....	4
2. Mapiranje investicionih poticaja i izrada registra poticaja sa uspostavljenim mehanizmima za ažuriranje	6
3. Prezentacija investicionih mogućnosti opštine u investacionom sažetku i na web stranici	6
4. Servisiranje investitora	7
5. Postinvesticiona podrška investitorima	9
6. Suradnja sa privatnim sektorom	12
7. Planiranje aktivnosti i izvještavanje	12
8. Mjerenje rezultata učinka servisiranja investitora i postinvesticione podrške investitorima	13
9. Dinamički plan	15

UVOD

Reformska agenda za Bosnu i Hercegovinu za period 2015-2018. godinu i Reformska agenda Vlade Republike Srpske definišu "Poslovnu klimu i konkurentnost" kao jednu od šest ključnih oblasti za pokretanja procesa oporavka i moderniziranja ekonomije. Dokument ističe da "dalji rast i prosperitet moraju biti zasnovani na privlačenju investicija" i "postoji potreba da se unaprijedi konkurentnost eliminiranjem već dobro poznatih i dokumentovanih prepreka investicijama."

Prema OECD-u, iako su u zemljama u razvoju i u tranziciji domaće firme ubjedljivo najveći investitori u privredu tih zemalja, značajne aktivnosti se vode na privlačenju stranih investitora u cilju otvaranja novih radnih mjesta i doprinosu lokalnom ekonomskom razvoju, ali i u cilju popratnih efekata priliva direktnih stranih ulaganja (DSU), transfera tehnologije, vještina i znanja, pristupa međunarodnom tržištu, angažmana domaćih dobavljača sirovina i materijala i izgradnje infrastrukture. Stoga uspjeh u privlačenju DSU može rezultirati značajnim koristima za razvoj privrede jedne zemlje.

Prema UNCTAD-ovom World Investment Report 2015 prлив DSU na globalnom nivou u 2014.godini je iznosio 1,23 trillion USD što predstavlja pad od 16% u odnosu na 2013.godinu kada je iznosio 1,47 trillion USD. Pad priliva DSU je najvećim dijelom rezultat kretanja u globalnoj ekonomiji, neizvjesnosti investicione politike za investitore i rasta geopolitičkog rizika. U zemljama u tranziciji, u koje spada i Bosna i Hercegovina, prлив DSU u 2014. je iznosio 48,1 milijarda USD što predstavlja pad od 51,7% u odnosu na 2013.godinu. Srbija je među top 5 zemalja u tranziciji, primalaca DSU sa 2 milijarde USD, a među 5 najvećih greenfield projekata koji su najavljeni u zemljama u tranziciji u 2014.godini je projekat Hareon Solar Technology, investicija iz Kine, u iznosu 636 miliona USD.

Prema podacima Centralne banke BiH u 2014. godini prлив DSU u BiH je iznosio 739,50 mil. KM što je za 40% više od priliva DSU u BiH u 2013. godini u iznosu od 445 mil. KM. Prema analizama Direkcije za ekonomsko planiranje BiH, DSU u prvom polugodištu 2015.godine iznose 314,7 mil. KM. što je manje za 17,7% u odnosu na prvo polugodište 2014.godine. Treba uzeti u obzir da je ovaj iznos nepotpun jer ne sadrži evidentirane zadržane zarade koje su dio DSU, a objavljaju se samo na godišnjem nivou.

U cilju jačanja ekonomskog razvoja i prosperiteta neophodno je osnažiti kapacitete svih nivoa vlasti u BiH za rad sa potencijalnim i postojećim domaćim i stranim investitorima, primjeniti sistematizovani i proaktivni pristup privlačenju investicija i jačati institucionalnu saradnju u BiH koja uključuje vlasti na nivou BiH, entitetskom, kantonalmom i opštinskom nivou.

1. Identifikacija investicionih mogućnosti, lokacija za investiranje i investicionih projekata

Za uspješan rad na privlačenju investicija i promociju Opštine Sokolac potrebno je, najprije jasno definisati njene investicione potencijale i konkurentske prednosti za investiranje i odrediti koje su to atributi koji je izdvajaju od ostalih konkurentske lokacije.

Imenovani opštinski koordinatori će koordinirati proces prikupljanja informacija i proces finalne identifikacije investicionih mogućnosti, lokacija za investiranje i investicionih projekata u Opštini Sokolac.

Cilj je kreirati bazu podataka (pregled informacija u jednostavnoj formi bez posebnog softverskog rješenja) koja će služiti kao osnova za rad sa potencijalnim i postojećim investitorima i promociju konkurentske prednosti opštine. Baza podataka će sadržavati sljedeće informacije:

- **Investicione mogućnosti Opštine Sokolac sa svim referentnim podacima** (potencijali opštine, konkurentske sektore, lokacije za investiranje, investicioni projekti, usluge koje opštinska administracija pruža investitorima).
- **Generalne informacije o poslovnom okruženju** (zakonodavstvo, poticaji, porezi, carinska politika, radno pravo, administrativni postupci, pristup kapitalu) i ostale informacije relevantne za investicionu klimu u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini).

Aktivnosti:

- a) Napraviti analizu investicionih potencijala u Opštini Sokolac i identifikovati konkurentske sektore i podsektore koji su u skladu sa rezultatima analize i potkrijepljeni konkretnim brojčanim podacima.
- b) Definisati potencijalne investicione lokacije u opštini koje se mogu staviti na raspolaganje (potencijalnim) investitorima. Navesti isključivo lokacije za koje su riješeni imovinsko-pravni odnosi ili su u postupku rješavanja s izgledom na pozitivan ishod. Ovo uključuje sljedeće informacije:
 - **Poslovne zone i industrijske zone:** naziv, tip zone (greenfield, brownfield), površina, vlasništvo, lokacija u odnosu na transportne koridore, broj i površina parcela raspoloživih za investitore, cijena prodaje ili najma zemljišta u zoni, opremljenost infrastrukturom (električna energija, voda, kanalizacija, rasvjeta, telekomunikacije, pristupni putevi), prioritetni sektori za investiranje u zonu, postojeći privredni subjekti u zoni, dokumentacija potrebna za investiranje u zonu i ko je izdaje (prostorni i regulacioni plan, dozvole i saglasnosti)
 - **Ostalo raspoloživo zemljište i potencijalne investicione lokacije** koje se mogu staviti na raspolaganje potencijalnim investitorima (izuzev lokacija u poslovnim zonama iz prethodne tačke), detaljan opis uključujući postojeće objekte na lokacijama.

- **Neiskorišteni postojeći objekti** koji se mogu staviti na raspolaganje potencijalnim investitorima sa detaljnim opisom
- **Pripremljeni investicioni projekti** za investiranje

c) Pripremiti ostale informacije o poslovnom okruženju u Opštini Sokolac:

- **Raspoloživa radna snaga**, broj zaposlenih i nezaposlenih prema stručnoj spremi i profilu, raspoloživa radna snaga za sektore koji su konkurenčki u opštini, prosječna plata; **Komunalne usluge-raspoloživost i cijene komunalnih usluga** koje su u nadležnosti opštine; **Dokumentacija** u nadležnosti opštine potrebna za realizaciju investicije/ reinvesticije (dozvole, saglasnosti, rješenja, itd), vrijeme potrebno za njihovo izdavanje, cijena koštanja, nadležno odjeljenje opštini; **Aktivnosti koje Opština Sokolac provodi na prezentaciji i promociji investicionih mogućnosti i privlačenju investitora u opštinu; Potencijalne i realizovane investicije u opštini.** Ovo uključuje sljedeće informacije o:
 - *Potencijalnim investitorima koji su se obratili opštinskoj administraciji u 2014. i 2015.godini i/ili koji su ostali u kontaktu s opštinskom administracijom vezano za njihov upit o potencijalnoj investiciji u opštini*
 - *Investitorima koji su posjetili opštinu radi pronalaska lokacije za investiranje, i investitorima koji su već donijeli odluku da investiraju/ najavili investiciju ili su već u fazi investiranja*
 - *Investitorima koji su investirali u opštinu u zadnje 3 godine (period 2013.-2015.)*
- **Budžet** koji Opština Sokolac izdvaja za promociju i privlačenje investitora i, općenito, za sve aktivnosti s investitorima
- **Ekonomski pokazatelji Opštine Sokolac** ažurni sa 2015.godinom: broj registrovanih poslovnih subjekata u 2015. ukupno i po određenim standardno klasifikovanim djelatnostima; glavne grane privrede sa % učešća grana djelatnosti u privredi; % učešća poslovnih subjekata u prerađivačkoj industriji (npr.učešće drvne i metalske industrije u prerađivačkoj industriji); spoljnotrgovinska razmjena Opštine Sokolac, obim izvoza i uvoza, pokrivenost uvoza izvozom, ključna izvozna tržišta sa % sektorskog učešća (npr. učešće drvne i metalske industrije u izvozu); učešće prihoda opštine u ukupnom prihodu entiteta.
- **Uspješne priče postojećih investitora u Opštini Sokolac** koje se, kasnije, mogu prezentirati potencijalnim investitorima kao primjeri uspješnog investiranja.

Koordinatori će voditi računa da su informacije o investicionim potencijalima Opštine Sokolac sadržane u bazi podataka konstantno ažurirane kako bi odražavale aktuelno stanje u momentu kada se potencijalnom investitoru daje informacija ili se promovišu investicione mogućnosti opštine.

Koordinatori će organizovati prikupljanje specifičnih informacija koje budu tražili potencijalni investitori, a koje nisu u bazi podataka.

Potrebno je identifikovati razvojne planove i strategije za privlačenje investicija na nivou Republike Srpske i BiH i, u mjeri u kojoj je to moguće, usaglasiti opštinsku strategiju za promociju investicija sa tim planovima i strategijama viših nivoa vlasti.

Takoder, potrebno je utvrditi da li postoji mogućnost partnerstva sa drugim institucijama u BiH kao i stranim ambasadama i donatorima kako bi se ojačala promocija investicionih potencijala opštine i identificiranih konkurenčkih sektora.

2. Mapiranje investicionih podsticaja i izrada registra poticaja sa uspostavljenim mehanizmima za ažuriranje

Cilj ove aktivnosti je prikupljanje sveobuhvatnih informacija o postojećem sistemu investicionih podsticaja u Opštini Sokolac, pravljenje cjelovitog popisa podsticaja i povećanje transparentnosti sistema podsticaja u opštini. Neophodno je da podaci o podsticajima budu dostupni investitorima na transparentan način.

Aktivnosti:

- a) Identifikovati i **napraviti listu svih podsticaja za investitore na nivou Opštine Sokolac**. Uključuje sve vrste investicionih podsticaja (fiskalne/nefiskalne) za privatni sektor koji su u nadležnosti opštine.
- b) Kreirati **registrovati podsticaja** za investitore na nivou Opštine Sokolac, koji se sastoji od (ne nužno) sljedećih informacija: naziv podsticaja, formalno pravni osnov, ciljna grupa, raspoloživi iznos, način apliciranja, aplikacioni obrasci, rokovi za apliciranje, kao i druge relevantne informacije. Registrovati podsticaja sa svim navedenim informacijama će biti predstavljen na opštinskoj web stranici. (Potrebno je obezbijediti tehničke pretpostavke za postavljanje registra podsticaja na vidno mjesto na opštinskoj web stranici sa kvalitetnom prezentacijom svih raspoloživih informacija u okviru prezentacije investicionih mogućnosti opštine).
- c) Nakon što je formiran registrovati podsticaja, neophodno je osigurati **redovno ažuriranje** registra barem na godišnjoj osnovi. S tim u vezi koordinatori treba da prate opštinsku legislativu i da budu upoznati sa svim novonastalim promjenama koje se odnose na podsticaje na opštinskom nivou, te da osiguraju da takve informacije budu proslijedene osobi zaduženoj za održavanje web-a u opštini.

3. Prezentacija investicionih mogućnosti Opštine Sokolac

Aktivnosti:

Prezentacija investicionih mogućnosti i konkurenčkih sektora u investicionom sažetku i na web stranici su efikasne metode marketing mixa za privlačenje investicija u opštini koje ne zahtijevaju dodatni budžet.

- a) Prvi korak nakon identifikacije investicionih potencijala Opštine Sokolac je napraviti **Vrijednosnu postavku** (Value Proposition) u kojoj treba, ukratko, u 3-4 rečenice predstaviti ključne komparativne prednosti opštine. Vrijednosna postavka treba sadržavati odgovor na pitanje zašto bi investitor trebao investirati u Opština Sokolac – šta ta lokacija nudi investitorima, šta je jedinstveno u toj ponudi i šta tu ponudu

razlikuje od ostalih konkurenčkih lokacija. Koordinatori će pripremiti Vrijednosnu postavku u saradnji sa timom iz opštine i načelnikom.

- b) Nakon definicije Vrijednosne postavke pristupić će se izradi **investicionog sažetka/profila** Opštine Sokolac. Investicioni sažetak je sredstvo za promociju investicionih mogućnosti lokacije radi privlačenja domaćih i stranih ulaganja. Sažetak prikazuje investicione mogućnosti koje pružaju konkurenčke prednosti lokacije. Investicioni sažetak informiše potencijalnog investitora o ključnim aspektima vezanim za poslovanje /priliku za ulaganje na lokaciji. Ključni element investicionog sažetka je Vrijednosna postavka i sadržaj sažetka se gradi oko Vrijednosne postavke. Sve informacije navedene u investicionom sažetku trebaju biti potkrijepljene ažuriranim brojčanim podacima.
- c) Na **web stranici** Opštine Sokolac u meniju će se kreirati podmeni koji sadržava **informacije za investitore** koji je jasno uočljiv odmah po otvaranju web stranice. U podmeniju predstaviti Vrijednosnu postavku, postaviti investicioni sažetak/ profil i redovno ažurirane informacije o konkurentnosti, sektorskim mogućnostima i konkretnim investicijskim lokacijama i projektima koji su raspoloživi investitorima u Opštini Sokolac, usluge koje opština pruža investitorima uključujući dozvole i saglasnosti, vrijeme za njihovo izdavanje i cijenu koštanja, investicioni podsticaji, rad privrednog savjeta, postojeći investitori u opštini, uspješne priče privrednika – investitora u opštini. Ključno je da web prezentacija informacija za investitore bude kratka, jasna i sadržajna, i strukturalno i dizajnerski predstavljena da bude lako pristupačna (user friendly).
- d) Investicioni sažetak/profil će se postaviti i na web stranicu Agencije za promociju stranih investicija BiH (FIPA) i web stranicu Invest Srpska i na taj način investicione potencijale Opštine Sokolac učiniti dostupnim svim investitorima koji pretražuju web stranicu FIPA-e i Invest Srpska u procesu izbora lokacija za investiranje. Također, investicioni sažetak/ profil, zajedno sa investicionim projektima, će biti predstavljen na investicijskim konferencijama u zemlji (npr. Sarajevo Business Forum, Investiciona konferencija Vlade Republike Srpske, Investiciona konferencija dijaspore) i drugim susretima i kontaktima sa potencijalnim i postojećim investitorima.

Sve informacije navedene u investicionom sažetku/ profilu i na web stranici trebaju biti potkrijepljene ažuriranim brojčanim podacima. Prilikom prezentacije informacija o investicionim potencijalima opštine treba voditi računa da se predstave ključne informacije, a za sve dodatne informacije i detalje navesti kontakt osobu (osobe) u Opštini Sokolac zadužene za kontakt s investitorima.

4. Servisiranje investitora

Ključni elementi za obavljanje funkcije servisiranja investitora u opštini su:

- **Postojanje interne baze podataka** o investicionim potencijalima, lokacijama i projektima, konkurenckim sektorima, i uslugama koje Opština Sokolac pruža investitorima (dozvole i saglasnosti, vrijeme potrebno za njihovo dobijanje i cijena koštanja) i o generalnim informacijama o poslovnom okruženju.
- **Određivanje službenika** koji imaju znanje o poslovnom okruženju i konkurenckim prednostima opštine i vještine za rad sa potencijalnim i postojećim investitorima.

Opštinska administracija treba pružati kontinuiranu podršku investitorima, od momenta kad se potencijalni investitor obrati opštini do momenta realizacije investicije (servisiranje investitora) i nastaviti pružati podršku postojećoj kompaniji tokom njenog poslovanja (postinvesticiona podrška investitoru). Ključno je shvatiti šta investitori traže da bi realizovali svoju investiciju, koja je uloga opštine u radu s investitorima, koje su usluge koje opština pruža investitorima i koje su konkretnе aktivnosti koje opština sprovodi u radu s investitorima.

Cilj servisiranja investitora je motivirati potencijalne i postojeće investitore na investiranje i olakšati im početak rada i kontinuirani razvoj i time ostvariti njihov maksimalan doprinos lokalnom ekonomskom razvoju. **Servisiranje investitora uključuje:**

1. Odgovaranje na upite investitora i
2. Pružanje podrške u procesu investiranja.

1. Odgovaranje na upite i pružanje informacija potencijalnim i postojećim investitorima u Opštini Sokolac će uključiti sljedeće aktivnosti:

Aktivnosti:

- a) **Prijem zahtjeva/pitanja investitora** -U pisanoj formi (mail, fax, dopis) ili usmeno (telefonski, poziv sastanak, susreta na sajmu/ konferenciji/ poslovnom forumu). Potrebno je voditi evidenciju o svim (pismenim/usmenim) upitima investitora.
- b) **Pripremiti urnek za dostavu odgovora investitorima.** Urnek treba biti na memorandumu Opštine Sokolac i uključiti sljedeće dijelove: sadržaj dokumenta, odgovori na upite investitora i “business case” – zašto je Opština Sokolac i BiH lokacija pogodna za investiranje u sektor iz kojeg je potencijalni investitor.
- c) **Potvrditi prijem upita e-mailom s obavijesti o roku kada će tražena informacija biti dostavljena.** Ukoliko ne možete ispoštovati rok obvezno obavijestite potencijalnog investitora o novom roku.
- d) **Priprema informacija za odgovor na primljeni upit pretraživanjem opštinske base podataka ili, po potrebi, konsultacijom sa relevantnom institucijom** uključujući sljedeće informacije:
 - o generalne informacije i odgovori na pitanja o poslovnom okruženju zakonodavstvu, podsticajima, administrativnim postupcima, te drugim relevantnim informacijama o ekonomskim kretanjima u BiH.
 - o specifične informacije i odgovori na pitanja o dostupnim lokacijama i projektima, uvjetima raspolaganja i druge specifične informacije koje su predmet upita investitora.

- e) **Dostava odgovora potencijalnom investitoru putem e-maila.** Koristiti pripremljeni urnek na memorandumu Opštine Sokolac. Odgovor treba biti kratak, jasan i koncizan, treba promovisati lokaciju i argumentovati “business case” – zašto je Opština Sokolac lokacija pogodna za investiciju u sektor u kojem radi investitor.
- f) **Kontaktiranje potencijalnog investitora radi provjere prijema odgovora (follow-up).** Ova faza je vrlo bitna jer cilj treba biti nastavak kontakta s potencijalnim investitorom i zainteresovati ga da posjeti lokaciju.

2. Pružanje podrške firmama u procesu investiranja/ reinvestiranja, uključuje slijedeće aktivnosti:

- a) **Organizacija posjete potencijalnog investitora Opštini Sokolac.** Uključuje prikupljanje ulaznih informacija o investitoru i mogućem području njegovog interesa, te logističke i druge aktivnosti koje su vezane za organizaciju sastanka.
- b) **Pronalažak potencijalnih lokacija za investiranje.** Uključuje identifikaciju potencijalnih lokacija koje su u skladu sa interesom potencijalnog investitora.
- c) Podrška u procesu **prikupljanja dokumentacije** koja je u nadležnosti u Opštine Sokolac.
- d) **Obezbjedenje korisnih informacija** vezanih za radnu snagu, tržište, nabavku sirovina i drugih općih informacija koje investitorima mogu koristiti za pokretanje i razvoj poslovnog procesa

5. Postinvesticiona podrška investitorima

Postinvesticiona podrška investitoru (aftercare) su usluge koje vlasti pružaju kompaniji investitoru kako bi joj olakšao početak rada i kontinuirani razvoj i time ostvario njen maksimalan doprinos lokalnom ekonomskom razvoju.

Postinvesticiona podrška investitoru je ključna komponenta promocije investicija i jedan od načina da se kapitaliziraju nastojanja svih nivoa vlasti na privlačenju investicija. Održavanje odnosa sa postojećim investitorima i pružanje podrške za osiguranje rasta i razvoja njihovih kompanija je u središtu svih aktivnosti postinvesticione podrške.

Postinvesticiona podrška investitorima zasnovana na saradničkoj mreži institucija na svim nivoima vlasti je prvi sveobuhvatni program s ciljem motivacije postojećih investitora u BiH iz strateških izabralih sektora na reinvestiranje i poboljšanja veza s lokalnom privredom.

Ciljevi postinvestacione podrške mogu se kategorisati u 5 segmenata:

- **Konverzija** – pružiti pomoć preduzećima koja su se odlučila da investiraju da započnu poslovanje što je moguće jednostavnije i efikasnije.
- **Zadržavanje** – pružanje podrške investitorima za koje se utvrdi da razmišljaju o povlačenju investicije i zatvaranju kompanije da, kroz rješavanje otvorenih pitanja i druge vrste podrške, prepoznaju načine za ostanak i održivi rast.

- **Širenje** – Olakšavanje i pomaganje investitorima prilikom novih ulaganja (reinvestiranja) u postojeće poslovanje.
- **Ugrađivanje** – pomaganje preduzećima da identifikuju dalje prilike za širenje i nove investicije; kao i njihovo dalje povezivanje sa lokalnom poslovnom, akademskom, tehničkom i društvenom zajednicom. Integriranje predstavlja konačni cilj cijelokupne postinvesticione podrške investitoru kako bi lokacije na kojima se investicija realizuje istinski iskoristili prednosti (efekte) direktnih stranih ulaganja.
- **Diversifikovanje** – pomaganje preduzećima da identifikuju nove prilike za investiranje, primarno putem novih djelatnosti i djelatnosti pružanja dodatne vrijednosti.

Zbog velikog značaja reinvesticija, postinvesticiona podrška investitorima predstavlja najefikasniju i najrentabilniju aktivnost na privlačenju investicija. Prema riječima predsjednika kompanije Ford u Velikoj Britaniji: "Šest puta je skuplje pridobiti jednog novog kupca nego prodati postojećem kupcu."

Saradničku mrežu svih nivoa vlasti u cilju podrške domaćim i stranim investitorima u 2015. godini činili su imenovani predstavnici 18 opština i Ministarstva za ekonomski odnose i regionalnu saradnju RS (MEORS).

U periodu januar 2013. – juni 2015. godine saradnička mreža je posjetila 46 firmi koje imaju strani ulog a koje su do sada ukupno investirale oko 178 miliona KM i ukupno imaju 4.794 zaposlena. 68% posjećenih firmi su izjavile da u narednom periodu planiraju dodatno reinvestirati u Bosni i Hercegovini kroz širenje postojećih ili uvođenje novih poslovnih aktivnosti, modernizaciju ili unapređenje kvalitete proizvoda i povećanje broja zaposlenih. Preduzeća koja su posjećena posluju u sektorima drvne i drvoradivačke industrije, poljoprivrede i prehrambene industrije, metaloprerađivačke i auto industrije, elektroindustrije i industrije tekstila i kože.

Postinvesticiona podrška investitorima uključuje:

- U saradnji sa partnerima iz Saradničke mreže pružanje postinvesticione podrške i redovno posjećivanje i kontakt sa postojećim stranim i domaćim ulagačima u Opštini Sokolac radi otklanjanja prepreka i otvorenih pitanja s kojima se kompanije susreću u svom poslovanju kako bi se potaknuli na dodatno reinvestiranje;
- Podršku stranim i domaćim ulagačima da identifikuju nove prilike za ulaganja.

Aktivnosti:

- a) Napraviti izbor kompanija za posjetu u 2016. na osnovu definisanih kriterija i plan posjeta. Neki od kriterija za izbor kompanija su: da kompanija pripada izabranim strateškim privrednim sektorima; značaj investitora u smislu veličine postojeće investicije i broja uposlenih radnika; značaj kompanije za privredu opštine; nivo djelatnosti koje predstavljaju dodanu vrijednost; vrijednost izvoza kompanije,

povezanost djelatnosti kompanije s ostalim privrednim aktivnostima u opštini; kompanija za koju se zna da se susreće s preprekama u poslovnom okruženju ili kompanija koja treba pomoći za reinvestiranje. Plan je da u 2016.godini imenovani opštinski koordinatori posjete 6 kompanija u Opštini Sokolac (stranih i domaćih) i to:

- 2 strane kompanije sa Saradničkom mrežom,
- 4 kompanije samostalno (strane i domaće)

- b) **Pripremiti posjete** kompanijama, zakazati sastanke, prikupiti informacije o kompaniji, prethodno se sastati sa timom za posjetu radi finalnog dogovora o načinu vođenja sastanka. **Posjetiti kompaniju.** Prije posjete pripremiti dnevni red sastanka prema informacijama iz Aftercare upitnika. Prije zaključivanja sastanka, mora se postići jasan dogovor sa investitorom o narednim koracima.
- c) **Popuniti Aftercare upitnike** za sve posjećene kompanije najkasnije 15 dana nakon posjete svakoj kompaniji.
- d) Dostaviti **pismo zahvale** svim posjećenim kompanijama u roku 5 dana od održanog sastanka.
- e) **Popuniti tabelu posjeta kompanijama i otvorenih pitanja investitora.**
- f) Analizirati **otvorena pitanja investitora** i riješiti / započeti rješavanje otvorenih pitanja investitora u saradnji sa partnerima u mreži (odmah nakon posjete kompaniji, a prema dogovoru s kompanijom), informisati partnere u mreži o akcijama na rješavanju otvorenih pitanja investitora i koordinirati akcije s partnerima u skladu sa nivoom nadležnosti.

Otvorena pitanja će zajedno rješavati opštinska administracija i MEORS i, u skladu s tim, raditi follow up. MEORS će rješavati otvorena pitanja na nivou BiH i entiteta; Opština Sokolac će rješavati otvorena pitanja iz svoje nadležnosti.

- g) **Dostaviti odgovore** posjećenim kompanijama. Što prije nakon sastanaka nastaviti komunikaciju s investitorom i obavijestiti ga o statusu svog rada na dogovorenoj aktivnosti iz svoje nadležnosti. Na taj način se uspostavlja bliži kontakt s kompanijom i gradi odnos.
- h) **Kontaktirati kompanije** sa područja opštine koje su u 2015.godini najavili reinvesticije, provjeriti status reinvesticija i ponuditi pomoći opštinske administracije kompaniji.
- i) Na kraju godine **dostaviti inpute** MEORSu za izradu dokumenta o realizaciji Programa postinvesticione podrške i prijedlogom mjera za poboljšanje poslovnog okruženja.
- j) **Raditi na jačanju funkcionalnosti i održivosti saradničke mreže** kako bi se saradnja svih nivoa vlasti u radu na privlačenju investicija i postinvesticionoj podršci tokom vremena produbila i dobila na kvaliteti koja će voditi ka porastu reinvesticija, privlačenju novih investicija i ekonomskom razvoju. Tokom godine prisustvovati i aktivno učestvovati na svim sastancima Saradničke mreže (2-3 sastanka) i ostalim skupovima u organizaciji mreže (konferencije, panel-diskusije). Također, aktivno razmjenjivati informacije s partnerima u mreži.
- k) Opštinska administracija će **informisati svoju lokalnu sredinu i javnost** o aktivnostima u okviru postinvesticione podrške (posjete kompanijama, učešće na sastancima Saradničke mreže, itd) kroz svoju web stranicu, saopštenja za javnost i druga sredstva informisanja – Broj saopštenja u toku godine: 8

6. Saradnja sa privatnim sektorom

U cilju unaprijeđenja saradnje sa privatnim sektorom i boljeg razumijevanja njihovih potreba i otklanjanja prepreka na koje nailaze, neophodno je uspostaviti neposredenu i efikasnu komunikaciju sa predstavnicima privatnog sektora. Efikasnu komunikaciju sa privatnim sektorom moguće je ostvariti kroz **Privredni forum (PF)** opštine i na taj način osigurati uključenost privatnog sektora u rad lokalne uprave. Cilj ovog paketa aktivnosti je da se unutar Opštine Sokolac uspostavi koordiniran i sinhronizovan rad koordinatora sa Privrednim forumom opštine i osigura zajednički nastup prema opštinskoj administraciji i načelniku u cilju stvaranja boljeg poslovnog okruženja, povećanja investicija i broja radnih mjesta i unaprijeđenja lokalnog ekonomskog razvoja.

Aktivnosti

- a) **Pokrenuti postupak formiranja Privrednog foruma.** To uključuje identifikaciju i pozivanje potencijalnih članova PF-a, pripremu odluka o osnivanju i prijedloga pravilnika o radu PF-a i sazivanje osnivačke sjednice PF-a.
- b) **Održavanje sastanaka Privrednog foruma u opštini i identifikacija prijedloga privatnog sektora.** Potrebno je izvršiti pripremu minimalno jednog ili po potrebi više tematskih sastanaka na nivou jedne godine, na kojima će se analizirati mogućnosti za unaprijeđenje poslovnog okruženja sastanaka i identificirati prijedlog ili prijedloge za poboljšanje poslovnog okruženja. Sastanci treba da budu tematski i pripremljeni na način da se kroz konstruktivnu diskusiju identificiraju one prepreke na koje opštinska administracija objektivno može da reaguje.
- c) **Ponuđeni prijedlozi / rješenja za poboljšanje poslovnog okruženja na nivou opštine, kao i unapređenje opštinskih usluga/servisa prema privredi i građanima.** Na temelju prijedloga koji su identifikovani od strane PF-a pristupa se kreiranju rješenja za poboljšanje poslovnog okruženja i unapređenju usluga/servisa. Prijedlozi se kompletiraju u skladu sa formom koju, ovisno od okolnosti, zahtijevaju i proslijedu na dalje procesuiranje (Rješenje načelnika, Odluka OV itd.)
- d) **Informisanje PF o kreiranim rješenjima/mehanizmima.** Nakon što opština, na temelju preporuka PF-a kreira određene mјere / mehanizme za poboljšanje poslovnog okruženja, potrebno je obezbijediti da informacija o kreiranim mјerama/mehanizmima dođe do članova PF-a i ostalih privrednika u opštini. Također je potrebno da opština promoviše ovaj oblik saradnje sa privatnim sektorom, i da u opštinskim sredstvima informisanja plasira informacije o radu i rezultatima rada ovog foruma. Veoma je važno da se reaguje na dogovorene izmjene i da se one sprovedu u djelo. Zato se treba fokusirati na jednu-dvije teme po sastanku PF koje se mogu realizovati, raditi na tome da se dogovorene izmjene realizuju, i da se o tome obavijeste članovi PF i šira zajednica. Na ovaj način se stvara održivi dijalog izmedju privrede i opštinske administracije u Opštini Sokolac, što može dovesti do boljeg razvoja.

7. Planiranje aktivnosti i izvještavanje

Imenovani opštinski koordinatori u Opštini Sokolac će početkom godine pripremiti **Plan realizacije i akcioni plan** servisiranja investitora i postinvesticione podrške investitorima za predstojeću godinu. Tako pripremljen detaljan godišnji plan rada na

pružanju podrške investitorima koordinatori će dostaviti načelniku na potpis i služiće opštinskoj adminstraciji kao osnova za rad sa potencijalnim i postojećim investitorima.

Pred kraj godine koordinatori će pripremiti **Izvještaj o realizaciji aktivnosti** koristeći, kao osnovu za pripremu, tabele investicionih indikatora i kontakata sa postojećim investitorima i otvorenih pitanja investitora koje popunjavaju na mjesecnoj osnovi. Izvještaj uključuje statistiku rada s investitorima u toj godini, otvorena pitanja investitora i aktivnosti na njihovom otklanjanju i sugestije/ prijedloge za reforme radi poboljšanja poslovnog okruženja. Koordinatori će dostaviti Izvještaj opštinskoj administraciji i načelniku kao informaciju.

Sugestije/ prijedlozi za reforme za poboljšanje poslovnog okruženja sadržane u izvještaju o realizaciji aktivnosti a koji su jurisdikcija entitetskog i nivoa BiH će Odjeljenje za lokalni razvoj dostaviti Ministarstvu za ekonomske odnose i regionalnu saradnju RS (MEORS).

8. Mjerjenje rezultata učinka servisiranja investitora i postinvesticione podrške investitorima

Mjerjenje rezultata rada s potencijalnim i postojećim investitorima omogućava sistematizovani pregled informacija o kompanijama koje su zainteresovane za investiranje/ reinvestiranje u Opštinu Sokolac, evidenciju o otvorenim pitanjima s kojima se kompanije susreću u svom poslovanju i korake koje je opština u saradnji sa drugim nivoima vlasti poduzela na njihovom otklanjanju. Monitoring i evaluacija omogućavaju uvid u investicionu aktivnost u Opštini Sokolac i mogu poslužiti kao osnova za predlaganje reformi na poboljšanju investicione klime.

Mjerjenje rezultata učinka uključuje vođenje **evidencije** na mjesecnom nivou i to:

1. Tabela investicionih indikatora – za potencijalne investitore. Cilj je uspostaviti i na mjesecnoj osnovi ažurirati sistem za praćenje potencijalnih investitora popunjavanjem tabele investicionih indikatora koja prati 4 ključna investiciona indikatora:

- Dokumentovani upiti potencijalnih investitora
- Nastavak kontakata od strane potenc. investitora nakon prvog kontakta
- Izražena namjera ili donesena odluka o investiranju
- Investitori koji su investirali

2. Tabela kontakata s postojećim investitorima i otvorenih pitanja investitora – za postojeće investitore. Cilj je uspostavljen i na mjesecnoj osnovi ažurirati detaljan sistem praćenja kontakta s postojećim investitorima, njihovim problemima vezanim za poslovno okruženje, i rješavanja otvorenih pitanja investitora popunjavanjem tabele kontakata sa postojećim investitorima i otvorenih pitanja investitora.

Imenovani opštinski koordinatori u Opštini Sokolac će voditi ovu evidenciju popunjavanjem gore navedenih tabela na mjesecnom nivou i dostavljati je opštinskom načelniku u roku deset dana od posjete kompaniji. Također, koordinatori će na mjesecnoj osnovi dostavljati ove tabele Grupaciji Svjetske banke.

Napomena: Projektne aktivnosti s Opštinom Sokolac u manjem obimu će biti nastavljene i 2 godine nakon završetka projekta u vidu tehničke pomoći i monitoringa. Stoga će Opština Sokolac pripremati plan rada i za 2017., 2018. i 2019. godinu koji uključuje aktivnosti navedene u ovom planu: servisiranje investitora, promocija investicija, postinvesticiona podrška investitorima, kontrola podsticaja i registra i redovno ažuiranje podataka.

**9. Dinamički plan
2016 PROGRAM SERVISIRANJA INVESTITORA I POSTINVESTICIONE PODRŠKE INVESTITORIMA U BIH**

R.br.	Ključna aktivnost	Aktivnost	Odgovorne osobe u Opštini Sokolac	Vremenski raspored	Rezultat
1	Obuke za servisiranje investitora i postinvesticionu podršku investitorima	Dvodnevni Trening: Uloga koordinatora za servisiranje investitora i postinvesticionu podršku investitorima Promocija investicija, servisiranje investitora i postinvesticiona podrška investitorima Jednodnevni trening: Uloga koordinatora za servisiranje investitora i postinvesticionu podršku investitorima Promocija investicija, servisiranje investitora i postinvesticiona podrška investitorima Jednodnevni trening: Rad s investitorima u svim fazama investicionog procesa, od upita do investicije	Imenovani koordinator i zamjenik koordinatora Imenovani koordinator i zamjenik koordinatora	Kraj januara / Početak februara 2016. Kraj aprila ili polovina maja 2016. Kraj maja 2016. Septembar 2016.	Završena obuka Završena obuka
2	Identifikacija investicionih mogućnosti, lokacija za lokaciju za	Koordinacija u procesu identifikacije investicionih mogućnosti, lokacija za investiranje i investicionih projekata u opštini Sokolac	Imenovani koordinator i zamjenik koordinatora	Decembar 2015./ Januar 2016.	Kreirana preliminarna lista potencijalnih prilika za investiranje, investicionih lokacija i investicionih projekata

	investiranje i investicionih projekata	Formiranje baze podataka o poslovnom okruženju i investicionim mogućnostima opštine Sokolac u jednostavnoj formi (uključuje prikupljanje generalnih i specifičnih i informacija koje su vezane za identificirane investicijske mogućnosti)	Imenovani koordinator i zamjenik koordinatora	Februar - Mart 2016. (uz dalje kontinuirano održavanje)	Formirana baza podataka u jednostavnoj formi (bez posebnog softverskog rješenja): -o investicionim mogućnostima opštine Sokolac sa svim referentnim podacima (sektorskim potencijalima, lokacijama za investiranje i investicionim projektima) -te generalne informacije o poslovnom okruženju (zakonodavstvo, poticaji, porezi, carinska politika, radno pravo, administ. postupci, pristup kapitalu i ostale informacije relevantne za investicionu klimu u BiH)
3	Mapiranje investicionih poticaja i izrada registra poticaja sa uspostavljenim mehanizmima za ažuriranje	Identifikacija poticaja za investitore na nivou opštine Sokolac	Imenovani koordinator i zamjenik koordinatora	Do kraja februara 2016.	Saćinjena lista svih poticaja za investitore
4	Promocija investicija i poslovnog okruženja	Kreiranje i ažuriranje registra poticaja za investitore na nivou opštine Sokolac	Imenovani koordinator i zamjenik koordinadora	Do kraja marta 2016.	Saćinjen registar poticaja (sadrži sve relevantne informacije) i definiran pravilnik za ažuriranje registra
		Izrada investicionog sažetka opštine Sokolac koristeći Vodič za izradu investicionog sažetka lokacije _____	Imenovani koordinator i zamjenik koordinatora u saradnji s ostalim nadležnim službama opštini	Februar – Maj 2016. Septembar 2016.	Napravljen investicioni sažetak/profil opštine Sokolac i postavljen na web stranicu opštine, FIPA-e i Invest Srpska
		Finaliziranje investicionog sažetka dopunom informacija o pojednostavljenim administrativnim postupcima			*

Na web stranici opštine Sokolac predstavljene i redovno ažurirane informacije o konkurentnosti, poticajima, sektorskim mogućnostima i konkretnim investicijskim lokacijama i projektima koji su raspoloživi u opštini	Imenovani koordinator i zamjenik koordinatora u saradnji s ostalim nadležnim službama u opštini	Do kraja maja 2016. Predstaviti informacije na webu opštine
Promovisanje investicionih mogućnosti u opštini uključujući konkretnе lokacije za investiranje i aktuelne investicione projekte.	Imenovani koordinator i zamjenik koordinatora	Juni-Dec 2016. Ažuriranje

Investicijoni potencijiali opštine Sokolac promovisani kroz:
 -investicioni sažetak/profil
 -redovno ažurirane informacije za investitore na web stranici
 -postavljanjem investicionog sažetka/profila opštine na web stranicu FIPA-e i Invest Srpska
 -promoviranje investicionog sažetka/profila i investicionih projekata na investicionim konferencijama u zemlji (Sarajevo Business Forum, Konferencija za investitore Vlade RS, Konferencija dijaspore itd.) i u susretima/ kontaktima s postojećim i potencijalnim investitorima

5	Servisiranje investitora Odgovaranje na upite i pružanje informacija potencijalnim i postojećim investitorima u opštini Sokolac <ol style="list-style-type: none"> 1. Prijem i evidencija zahtjeva/pitanja investitora 2. Pripremiti urnek za dostavu odgovora investitorima. 3. Potvrditi prijem upita e-mailom s obavijesti o roku kada će tražena informacija biti dostavljena. 4. Pripremiti informacije za odgovor na primljeni upit pretraživanjem opštinske baze podataka ili, po potrebi, konsultacijom sa relevantnom institucijom. 5. Dostaviti odgovor potencijalnom investitoru putem e-maila. Koristiti pripremljeni urnek na memorandumu opštine. Odgovor treba biti kratak, jasan i koncizan, treba promovisati lokaciju i argumentovati "business case" – zašto je lokacija pogodna za investiciju u sektor u kojem radi investitor. 6. Kontaktirati potencijalnog investitora radi provjere prijema odgovora (follow-up). Pružanje podrške firmama u procesu investiranja/ reinvestiranja, a naročito kod: <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacije posjeti potencijalnog investitora opštini Sokolac 2. Pronalaska potencijalnih lokacija za investiranje 3. Prikupljanja dokumentacije koja je u nadležnosti opštine Sokolac 4. Obezbjedjenja kvalifikovanje radne snage, itd. 	Imenovani koordinator i zamjenik koordinatora u saradnji s ostalim nadležnim službama u opštini	Mart - Decembar 2016.	Privaćanje investitora kroz klijentu orijentisani, aktivni pristup
---	---	---	-----------------------	--

6	Postinvesticciona podrška investitorima	Predstavljanje opštine Sokolac u Saradničkoj mreži za postinvesticionu podršku investitorima i koordiniranje aktivnosti koje su vezane za učešće u Saradničkoj mreži s Ministarstvom za ekonomski razvoj i regionalnu saradnju RS (MEORS);	Imenovan koordinator i zamjenik koordinatora u koordinaciji s MEORS-om	Feb 2016.- Opština postaje članica Saradničke mreže.	Prisustvo i aktivno učešće na svim sastancima Saradničke mreže (2-3 sastanka) i ostalim skupovima u organizaciji mreže (konferencije, panel-diskusije)	Opština prisustvuje sastancima Saradničke mreže	Aktivna razmjena informacija s partnerima u mreži i doprinos radu mreže	Opština Sokolac postala članica Saradničke mreže
---	--	---	--	--	--	---	---	--

<p>U saradnji sa partnerima iz Saradničke mreže pružanje postinvesticione podrške i redovno posjećivanje i kontakt sa postojećim stranim i domaćim ulagačima u opštini Sokolac radi otklanjanja prepreka i otvorenih pitanja s kojima se kompanije susreću u svom poslovanju kako bi se potaknuli na dodatno re-investiranje; Podrška stranim i domaćim ulagačima da identifikuju nove prilike za ulaganja;</p> <p>Aktivnosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> Napraviti izbor kompanija za posjetu u 2016. na osnovu definisanih kriterija i plan posjeta Pripremiti posjete kompanijama, prethodno se sastati sa timom za posjetu radi finalnog dogovora o načinu vođenja sastanka Posjetiti kompaniju Popuniti <i>Aftercare</i> upitnike za sve posjećene kompanije Dostaviti pismo zahvale svim posjećenim kompanijama Analizirati otvorena pitanja investitora i riješiti / započeti rješavanje otvorenih pitanja investitora u saradnji sa partnerima u mreži (odmah nakon posjete kompaniji, a prema dogovoru s kompanijom), Dostaviti odgovore posjećenim kompanijama Kontaktirati kompanije sa područja opštine koje su u 2015. godini najavili reinvesticije, provjeriti status reinvesticija i ponuditi pomoć opštinske administracije Na kraju godine dostaviti inpute FIPA i/MEORSu za izradu dokumenta o realizaciji Programa postinvesticione podrške i prijedlogom mjera za poboljšanje poslovnog okruženja Aktivno učestvovati u radu saradničke mreže. Informisati svoju lokalnu sredinu i javnost o aktivnostima u okviru postinvesticione podrške 	<p>Posjećeno 6 kompanija (stranih i domaćih):</p> <p>e) 2 strane kompanije sa Saradničkom mrežom,</p> <p>f) 4 kompanije samostalno posjećene (strane i domaće)</p> <p>Mart/April-Nov 2016. - Posjetiti 6 kompanija i to:</p> <p>Imenovani koordinator i zamjenik koordinatora u saradnji sa MEORS-om</p> <p>Mart/April 2016. - Prva posjeta stranoj kompaniji sa Sar.mrežom;</p> <p>Koordinator i zamjenik koordinatora podnijeli izvještaje iz posjeta svim kompanijama opštinskoj administraciji i načelniku</p> <p>Opština će informisati svoju lokalnu sredinu i javnost o aktivnostima u okviru postinvesticione podrške (posjete kompanijama, učešće na sastancima Saradničke mreže, itd) kroz svoju web stranicu, saopštenja za javnost i druga sredstva informisanja</p> <p>- Broj saopštenja: 8</p>	

7	Suradnja sa privatnim sektorom	Koordinacija saradnje sa Privrednim savjetom opštine Sokolac i uključenost privatnog sektora u rad lokalne uprave	Imenovani koordinator i zamjenik koordinatora i koordinatori u Privrednom savjetu	Jan-Dec 2016.	Uspostavljen koordiniran i sinhronizovan rad koordinatora i zamjenika koordinatora sa Privrednim savjetom opštine i zajednički nastup prema opštinskoj administraciji i načelniku u cilju stvaranja boljeg poslovnog okruženja, povećanja investicija i broja radnih mesta i unaprijeđenja lokalnog ekonomskog razvoja
8	Kreiranje rješenja za poboljšanje poslovnog okruženja prema prijedlozima privatnog sektora	Privrednog savjeta	Imenovani koordinator i zamjenik koordinatora i koordinatori u Privrednom savjetu	Mart 2016 Septembar 2016	Identifikovani prijedlozi privavnog sektora za poboljšanje poslovnog okruženja
	Planiranje aktivnosti i izvještavanje	Priprema plana realizacije i akcionog plana servisiranja investitora postinvesticione podrške investitorima na godišnjem nivou; priprema izvještaja o realizaciji aktivnosti.	Imenovani koordinator i zamjenik koordinatora	Januar 2016.- Priprema Plana realizacije aktiv. Nov-Dec 2016.- Priprema Izvještaja o realizaciji aktiv.	Pripremljen detaljan Plan realizacije za 2016. godinu koji služi kao osnova za rad i odobren od strane načelnika

9	Mjerenje rezultata učinka servisiranja investitora i postinvesticione podrške investitorima:	Vođenje evidencije na mjesecnom nivou: 1. Tabela investicionih indikatora – za potencijalne investitore sa tabelama investitorima (kroz tabelu s investicionim indikatorima): 2. Tabela kontakata s postojećim investitorima i otvorenih pitanja investitora – za postojeće investitore Dostavljanje popunjene tabele timu Grupacije Svjetske banke	Feb 2016.- Obuka za rad sa tabelama Mart-Dec 2016.- Redovno ažuriranje 2 table i dostavljanje timu Grupacije Svjetske banke na mjesecnoj osnovi	Imenovani koordinator i zamjenik koordinatora Izražena namjera ili donesena odluka o investiranju Investitori koji su investirali Uspostavljen i redovno ažuriran detaljan sistem praćenja kontakta s postojećim investitorima, njihovim problemima vezanim za poslovno okruženje, i rješavanju otvorenih pitanja investitora (kroz tabelu kontakata i otvorenih pitanja)	1. Za potencijalne investitore Uspostavljen i redovno ažuriran sistem za praćenje potencijalnih investitora (kroz tabelu s investicionim indikatorima): • Dokumentovani upiti potencijalnih investitora • Nastavak kontakta od strane potenc. investitora nakon prvog kontakt • Izražena namjera ili donesena odluka o investiranju • Investitori koji su investirali Uspostavljen i redovno ažuriran detaljan sistem praćenja kontakta s postojećim investitorima, njihovim problemima vezanim za poslovno okruženje, i rješavanju otvorenih pitanja investitora (kroz tabelu kontakata i otvorenih pitanja)
10	Ostali tehničko-administrativni poslovi	Ostali tehničko-administrativni poslovi vezani za aktivnosti promocije investicija, servisiranja investitora i postinvesticionu podršku investitorima	Imenovani koordinator i zamjenik koordinatara	Dec 2015.- Dec 2016.	*